

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 2.50 дол.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukraïnios no Brazil.

Publica-se em Prudentópolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платити сепаратно.

PRACIA

Prudentopolis — Paraná

Ми Українці до євою
 В нас є сила Козаків!

Не роздучать нас ні море,
 Ні межі чужих прав. Гімн ам. Укр.

Вислід бранки.

Скінчення військової бранки у Східній Галичині. — Як пройшла бранка. — „Руські пісеньки“ і польський терор. — Хто фактично має владу в краю?

Чергова спроба польської влади примусово затягнути Східну Галичину в рамці польської держави скінчилась таким самим фіяском, як і всі попередні. Галицьке українське село знов умилося слізми й запеклося кровю, але польська справа в Галичині на тім не виграла, а тільки програла.

Про початок військової бранки ми вже писали. Як нині виявляється, той початок дійсно був сумний і малообіцяючий для польської влади. Добровільно не зголосився до попередньої реєстрації ні один з українських призивних. Зате дуже багато українських призивних скористалося тим вступним терміном, щоб пошукати для себе певного захисту від рук польських гицлів.

Настали дні 11. — 23. грудня, в яких фактично переведено бранку. Польська преса дуже оптимістично писала про те, як бранка відбувається. „Через наше місто, — писала львівська „Газета Поранна“, — від кількох днів проходять гуртки поборових з околичних сел і жва-

бранку, як щось самозрозуміле (!). Ясна річ, що Петрушевичівська преса агітує проти бранки, але ті місця виходять, яко білі плями“...

„Петрушевичівська преса“ — це львівська українська „Свобода“. Ляцькі підбріхувачі очевидно вважають білі плями на її шпальтах також за річ самозрозумілу й навіть тішаться тим, що „Свободі“ не давано змоги „агітувати“ проти бранки. Але мимо тих білих плям „Петрушевичівська преса“ все таки принесла досить матеріялу, щоб світ бачив і знав, як у дійсности пройшла бранка.

Отже насамперед довідуємось, як призивні „без ріжниць визнання, охочо ставали до побору“. У Немілові, пов. Радехів, військо і поліція ловили призивних, але на 29 призивних зловили лише 3, з яких двох асентеровано, а одного пущено до дому. У селі Буянові, на Журавенщині, парубки не поставились в означенім речинці до бранки. У селі Дроговичі (Бібреччина) поліція не застала ані одного призивного в дома. У Комарні жан-дармерія робила облаву на призивних, а не знайшовши нікого, арештувала родичів новобранців.

Це — не поодинокі, виїмкові випадки, а загальне явище. Таке діялось не лише в тім чи іншій селі, а по цілій Східній Галичині. З Тер-

шастило затягнути до війська ледве яких кілька соток українських парубків. Але навіть з цього мізерного лову ляцькі гицлі не посміли зробити повного вжитку, бо цим асентированим одиницям записувано в папери „охотник“ (на випадок міжнародного протесту) й нікого з них не записягнуто... Зате по тюрмах знову повно української, переважно селянської молоді, а тисячі українських парубків, які перед бранкою покинули рідну хату, перейшли на нелегальне життя.

Треба мати велику фантазію чи безсоромність, щоб при таких обставинах говорити про „охоче ставленне до побору, про „гарні пісеньки на устах“ і про „привітанне бранки“ з боку старшого селянства. Такими безсоромними фантазіями не дасть себе одурити навіть польське суспільство, яке добре знає відносини у Сх. Галичині, а не те що суспільність українська яка одностайно й засадничо осуджувала бранку.

Варта особливої уваги хитро-мудра спроба ляцької преси заграти на струні парубоцької амбіції. Що парубок, не взятий до війська, трапить на повазі у дівчат — це справедливо, але не в сучасній Галичині. Моральні поняття серед галицько-української суспільности, особливо серед жіноцтва, в останнім ча-

фактично нічого не дала, ляцька поліція задумала відоратись на чімсь іншим і зробила спробу аранжувати жидівські погроми руками зятягнених українських новобранців. Думалося цим способом принаймні скомпромітувати галицько-український нарід, виставити його перед світом в образі звіря й душогуба, а дякуючи цьому добитись признання, що тільки високо-культурна Польща є в стані тримати цього „звіря й душогуба“ в твердих руках.

Цей плян також ганебно провалився. Що правда, поліція підпоїла кількох наших новобранців, і ті наробили трохи бешкету в Мостисках, Бродах і Раві Руській, побивши там кількох Жидів. Можливо, що ляцька преса постаряється роздмухати ці дрібненькі події, але великого успіху вона тут не матиме, бо вправді ті „події“ вийшли занадто дрібні, і вина за них падає більше на польську владу, ніж на затурканих і тероризованих новобранців. Як вони могли впитися, коли продаж алькоголю був гостро заборонений на цілий час бранки? Як могло дійти до бешкетів, коли на сторожі публичного ладу й безпеченства стояла така „висококультурна“ поліція, як польська? Тут кожний зрозуміє, на чий стороні був гріх.

А остаточно військова бранка знов

Польська преса дуже оптимістично писала про те, як бранка відбувається. „Через наше місто, — писала львівська „Газета Поранна“, — від кількох днів проходять гуртки поборових з околочних сел і жваво співають польських та українських пісеньок... Новозатягнені безріжницькі визнання охочо стають до побору, а навіть уважають для себе за ганьбу, коли хто з них не зістане прийнятий до служби, бо на селі парубок, не взятий до війська, тратить на повазі своїх ровесників, а що найважніше — на повазі дівчат“.

На той самий голос тягнув і „Кур'єр Львовскі“. — „Побір військовий пройшов з належним спокоєм. Рекрути, які надходили зі своїми гарними пісеньками на устах, будуть напевне знаменитими жовнірами, а старше селянство, виховане в культурі лицарства, привитало

них, а не знайшовши нікого, арештувала родичів новобранців.

Це — не поодинокі, виїмкові випадки, а загальне явище. Таке діялось не лише в тім чи іншій селі, а по цілій Східній Галичині. З Тернопільщини, Рогатинщини, Товмаччини, Старосамбірщини, Козівщини, Чортківщини, Бережанщини, Коломийщини — словом, з цілого краю маємо відомости такого самого характеру. Там на 24 покликаних зловили в ночі п'ятьох, тут на 16 покликаних зловили трох, ще в однім місці жандарми зі злости побили, а то й поарештували, родичів покликаних... Скрізь доводилось уживати найбрутальніших засобів терору, щоб зтягнути бодай яку двайцятку частину покликаних. Але й це не дуже допомогло.

На цілу Сх. Галичину польській владі ціною напруження цілого свого терористичного апарату по-

парубок, не взятий до війська, тратив на повазі у дівчат — це справедливо, але не в сучасній Галичині. Моральні поняття серед галицько-української суспільности, особливо серед жіноцтва, в останнім часі значно змінилися. На повазі у дівчат тратить нині не той, хто не зістав прийнятий до ворожого польського війська, а той, хто з охотою пішов до того війська чи той, хто ще не сидів у тюрмі за національну справу. Нам дійсно відомі випадки, коли дівчата відмовлялись бавитися з такими хлопцями, що ще не сиділи у тюрмі. „Що ти за оден? До боротьби тебе не докличеться, а до забави квапишся? Геть з очей, страхопуде!“...

Другу, хитромудру, але так саме невдалу спробу заграти вже не на амбіції, а на низьких інстинктах наших парубків зробила польська поліція. Побачивши, що бранка

на сторожі публичного ладу й безпеченства стояла така „висококультурна“ поліція, як польська? Тут кожний зрозуміє, на чий стороні був гріх.

А остаточно військова бранка знов показала, кому фактично належить влада у Сх. Галичині: „легальному“ польському урядови чи „нелегальному“ урядови українському. Польський уряд зарядив бранку, але спромігся тільки на облави карні експедиції, напади на мирні села й хати, грошеві кари та арештовання. Бранки він не перевів, бо та жменька новобранців, яку він дістав до своїх рук, не варта була ані тих зусиль, ані прикростий. Натомість „нелегальний“ український уряд зарядив абстиненцію, утриманне від бранки. І хоч українська людність заплатила за виконанне цього приказу тяжкими жертвами,

У ВІСІМДЕСЯТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

Маркіяна Шашкевича

Руська мати нас родила,
Руська мати нас повила,
Руська мати нас любила.
Чомуж мова її не мила?
Чомуся нею стидати маєм?
Чом чужую полюбляєм?

Щасливий той нарід що має заслужених для народної справи мужів, — ба не тільки щасливий але і певний своєї будучности.

А у нас їх чимало. Не для себе вони на сім світі жили, тай не про свою долю дбали. Вони полюбили народ свій рідний, мов свою душу, для його добра працювали, терпіли, жите віддали. І хоч померли, хоч їх могили травною поросли, то пам'ять про них живе в народі, а імя їх в славі і правдивій пошані переходить от рода в род.

Скільки великих князів, що про силу, про освіту народа дбали, скільки славного козацтва за волю, за віру лягло. Та... мунуло ся. І вороги і розладе наше привело народ до упадку.

Ми опинилися в чужій неволи. У своїй рідній хаті, на своїй прадідній землі стали наймитами. Сильні і могуті покинули простий люд... і ми остали самі саміські без опіки, без права, без школи, без правди. Добре нас давили, насміхались над нами, топтали нашу честь народну, топтали і гонили нашу рідну мову, „хахлами, „хлопами“, „bydlom“ нас звали. Ба, казали й ще, що нас уже нема, що є тільки Поляки, тай Москалі. І ми спокійно гнули шию в чуже ярмо, терпіли і нишком плакали.

Мечі наші заржавіли, списи притупилися — тай ними не можна було добувати права...

Новітна збруя, се освіта люду. Правдиву освіту дає тільки рідна мова, — ясну будучність народу готує тільки любов свого рідного люду, злука простолюдя і інтелігенції. Без того мертвота і повільна але певна смерть. А таку хвилю упадку сили і духа, хвилю безнадійности, зневіри... і здавалось близької смерті ми перебули. Але перебули щасливо, бо щаслива доля дала нам незвичайних мужів, людий великого ума і горячого серця.

Явились мужі з безмежною любовю свого рідного люду і його мови. Дивнаж та любов, не знать, чи Бог її у серце їх засіяв, чи рідна земля її в груди вложила, чи рідна пісня іскру її запалила.

І ся любов полумінею розгорілась, чуда сподіяла.

І заговорили сміле слово про гнет, про кривду і неправду, доконувану над нашим людом. Заговорили до своїх таки своєю, рідною, погорджуваною мовою. Рідною мовою писали про славу і долю нашу, рідною мовою малювали кращу будучність, вчили і просвічували.

Звісно, під звуки пісні чи трубки йдуть сотки до бою, так і їх слова-пісні поривали других, розпалювали огонь любови свого рідного, вели на шлях праці для народу і з народом.

І тим ми відродилися, тим ми воскресли до нового, кращого і певного жита.

Ся міцна злука інтелігенції і простого люду, то певна і тверда основа нашого розвитку. Вона вертає народови освіту, силу і

славу. Се міць, що ніяка ворожа сила не одоліє її.

І ми вдячні шануємо пам'ять тих великих мужів, віддаємо їм честь ріжними обходами, читаємо їх твори і чуємо о їх заслугах. Так роблять усі освічені народи, так робимо і мусимо робити і ми. Се наш святий обов'язок показати ділом, що праця для свого не йде марно, тай що пам'ять про добре діло в народі не гине, а вдячність і пошана вічна є.

Обходи, народні свята не без значіння і то великого.

Могуча в них сила. Сходимося разом і багатий і бідний, і старий і молодий, і пан і хлоп. Лучимося і еднаємося у велику громаду. А в злучі сила. Числимо тоді себе, міримо силу народу. А кілька то нової сили в нас прибуває, скільки ясних нових надій цвितе... а як росте віра, певна віра в нашу будучність.

І тоді стає перед нами образ того, що йому честь складаємо. Його ідея, його заслуги дивним блеском сяють... і гомонять його слова безсмертні, що запалюють в нас любов, кріплять свідомість, усувають зневіру.

Ми тоді до діл готові! І треба діл, бо треба здійснення того, до чого нас великий їх дух кличе.

Пізнаймо ті кличі і за ними йдім!
Від слів до діл!

ЖИТЕ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА.

Маркіян Шашкевич походив із сьвященничої родини. Його отець, Семен, був парохом в селі Княжу, золочівського округу. Маркіян родив ся 1811 року, одначе не в

домі вітця, а в домі свого дідуна по матері, о. Романа Авдиківського, пароха в Підлисію, також золочівського округу.

Дуже щасливо жило ся дитині, а відтак хлопцеві в Підлисію, хто знає, чи не найщасливіше в цілім житю. І не дивниця, що так було, бо на се складали ся дві причини. Передовсім дідуно дуже любив молоденького внука. По друге природа цілого Підлисія була дуже гарна. І так: близько села стояла гарна, висока гора, звана „білою“, котру з приходства було видно дуже добре. При в'їзді на приходство стояли два старезні дуби. При однім з них був журавель, що тягнув воду з деревляного колодязя. До приходства належав гарний сад, зложений з гарних овочевих і не овочевих дерев, як прим. сосон; сад лучив ся безпосередно, з лісом. Се все незвичайно подобало ся цікавому і рухливому хлопчині, бо він мав на що подивити ся, мав куди побігати і побавити ся. Про сю околицю не забував він ніколи. Противно, в часах коли одно нещасте за другим валило ся на його бідну голову, згадка про підлисецьку околицю була його одинокою розрадою. Видко се із його одного стишка, названого „Підлисе“, в котрім нещасливий поет говорив ось як про місце свого дитячого та хлопячого побуту:

„Шуми вітре, шуми буйний,
на ліси, на гори;
мою журну несе думку
на підлиські двори.

Там спочинеш, моя думко,
в зеленій сосніні;
журбу збудеш, потішиш ся
у лихій годині,

а проте вона його виконала. Людність до бранки не пішла.

Що це показує? Що польської влади слухається у Східній Галичині поліція, жандармерія й військо, а української влади слухається на рід. Ми це знали й досі, й коли-б це залежало від української влади, то вона-б, розуміється, не поставила край на таку тяжку пробу, аби в тім зайвий раз переконатися. Але ту пробу хотіла ще раз перевести ворожа влада. Нині вона її перевела й має висновок ясно, як на долоні.

Чи послужить це їй наукою на будучність?

Страшні відносини в Києві.

(З приватного листа)

Яке є положення на Україні просимо собі уявити з понижих рядків.

Життя дорожче що дня, бо транспорт дуже погано працює позаяк помимо голоду на Україні все збіжжя вивозять з України до Москви. Продналог дуже високий і хоч на Україні був деякий врожай, мало що залишилося у селян. Продають худобу, щоб за неї не платити продналогу (податків). Вигідно мати землю в п'ять десятин; хто має більше землі, все мусить віддати, бо предналог піднімається в прогресі. Селянин, що зібрав зі своєї землі 240 пудів збіжжя, мусить віддати 200 пудів а ще крім цього масло, яйця і т. п. Стогне Україна а магазини на виставах повні товару, який тільки Жиди можуть купувати. Москва та Київ стали Бердичовом. Платня за навчання є страшно висока (300 мільйонів рублів). Наше студентство, цілком не знає, що робити. На посаду вступити не можна. З дому взяти не можна, бо все забрано на предналог та й перевезти нема чим і як. Окрім того всі дуже перелякані страшними розстрілами української молоді. Думає, що осенню буде краще, але

і що Французи нараз завагалися і не знають що даліше робити. слідно з недавніх подій. З одного боку загрозили сконфіскованнем копалень і воєнним судом властителям, коли вони не послухають ультімату і даліше будуть зборювати доставу вугля; з другого боку ні одної з цих погроз не переведено.

Не арештовано ні одного з властителів, які відмовилися слухати приказів окупаційних властей; місто сконфісковання копалень почато „правні доходження“ проти деяких одиниць, які призначене для Франції вугле висилали деінде.

Як впевнюють, французькі власти бояться переводити масові арештування Німців, „щоб з них не поробити національних мучеників“.

Після офіційного звіту французька армія дійшовши до берегів річки Ліппе здержала дальший наступ. Дев'ять дивізій, або около 100,000 війська ужито до окуловання долини Рур. Не донесено про ніякі дальші забурення ні про непорозуміння поміж цивільним населенням і французькими жовнірами; та нерви населення є напружені до остаточних границь і можна надіятися вибуху, полученого з розливом крові.

Неофіційно французькі урядники не скривають свого розчарування і заявляють, що окупована полоса ввиду опору Німців не тільки не заплатити ні зломаного цента на рахунок воєнного відшкодування, але не оплатити навіть коштів окупації. Так само вся майже французька преса приходиться в статтях до висновку, що ціла авантюра зівсім не оплатиться. Потішають себе тільки тим, що німецькі капіталісти для власного інтересу не допустять до цього, щоб Німеччина через свій пасивний опір довела державу до фінансового банкруцтва і в слушний час вони приневолять німецьке правительтво уступити перед домаганнями Франції. Та більше песимістичні погляди

при кожній нагоді підкреслює, що право й честь наказують італійському урядови виступити проти дальшого незаконного панування Польщі у Сх. Галичині.

Одна з італійських великих газет — „Іль Попольо ді Ломбардія“ — недавно писала:

„Уряд фашистів не може остатись безчинним (у справі Сх. Галичини). Хиткий уряд уступив. Мусоліні знає, що то значить бути першим у уцивілізованій праці, а Італія завше ішла напереді...“

До цих слів причепився „Курер Львовскі“ й питає уїдливіо.

— Невже по уступленню Ллойд Джорджа пан Мусоліні обняв роллю янголя-хранителя Петрушевичівської України?...

Хоч „Петрушевичівська Україна“ ніяк чужих янголів хранителів не потребує, бо вона тримається, бореться й кінець-кінцем перемає своїми власними силами, а проте таки цікаво, що чужі „янголи-хранителі“ все знаходяться. Коли „Курер Львовскі“ не розуміє, від чого це походить, то йому можна це пояснити: від того, що справа Сх. Галичини — справа чиста, ясна й справедлива.

А бідолашна Польща все тратить своїх приятелів одного за другим. Що буде, як незабаром уступить зі свого становища Пуанкаре? Чи знайдеться на його місцевий „янгол-хранитель“ Польщі? Навряд!

Що здобула Україна в часі революції?

На українських землях притихла війна. Але український нарід тепер, як і перед війною, розбитий кордонами: невеличка українська земля за Карпатами опинилася під Чехо-Словацьчиною. Буковина під Румунією, частину Волині, Холмщину, Полісся, й Підляша більшовики віддали рижським договором Польщі, Галичина знаходиться в польській окупації, з Придніпрянсь-

їни, прозвавши її „Малоросією“, та українську мову. Тому не допускала вона ні одної української школи, переслідувала українські книжки й часописи силоміць насаджувала московщину при допомозі школи, церкви, війська, книжки й адміністрації. Дійшло було до того, що коли в 1918 р. повсталася Українська Держава і засновано вже українські школи, українські селяне подекуди відносились до них недовірливо.

Нині по кількох роках завзятої кровавої боротьби, де кожда уступка для української культурно-національної справи, також і з боку більшовицького уряду, окуплювалася тисячами людських жертв, — нині, кажу, в українськй селі не хочуть чути московську школу. Таксамо українські школи, поруч московських, заводяться й по містах. В українських масах уже прокинулася національна свідомість.

Українська мова, яку давніше нехтували і над якою глумились московські газети, нині лунає не тільки в приватнім, але й публічним житттю, як у низчій, так і у вищій школі з нею рахуються, як і з державною мовою, хоч на практиці більшовицький уряд на Україні нею мало користується.

Велике національне значіння має також відмосковлення церкви. В ній панує щиро-народний дух, у церковнім богослуженню вживається народня мова. Не вважаючи на страшенну ворожнечу з боку московського духовенства що напастує на кождім кроці українську церкву і важиться навіть представляти перед більшовицьким урядом, що вона є твором „петлюрівщини“, українська церква щораз більше усуває ґрунт спід московщини на Україні.

Це все великі здобутки України за останніх п'ять років. І хоч тепер Україна зруйнована війною й голодом та виснажена більшовицькою господаркою, все-таки наші очі з радістю дивляться на велике піднесення духа на Україні, на національну свідомість.

Саксонію; мала антанта лагодиться проковтнути Мадярщину; словом, публіка знаходиться в цім самім стані, як знаходилася в 1915 і 1917 році. Окупація Французами долини Рур вважається за рівнозначну подію з відворотом німецької армії з над Марни; умово Німеччина знаходилася з початком вибуху світової війни.

Націоналістичні часописи з цілою повагою радять заразити цілу окуповану Французами полосу заразками холери і інших пошестей, затроїти воду і поживу і т. п. І ці ради тільки є слабим відбитком цього настрою, який опанував кождо родину, кождо одиницю. Найбільше непримиримими являються робітницькі унії, які домагаються генерального страйку в цілі протесту проти імперіалізму Французів. Голова майнерської унії в Німеччині виїхав до Роттердаму, щоб там вести переговори з майнерськими уніями в Бельгії в цілі викликання в цій державі страйку майнерів.

Поліція, крім старанного стеження за всіма найбільше непримиримими агітаторами заховується зівсім пасивно.

—«»—

Гіндуси порішили помагати Туркам. Всегіндунський Конгрес, який покінчив своє засідання в місті Гая оголосив осторогу англійському правительству, що на випадок розбиття конференції в Люзанні в цілих Індіях сейчас пічнеться кампанія бойкоту проти англійських властей. Крім цього порішено зібрати фонд около 5 мільйонів долярів протягом трох місяців і в цім самім часі зібрати 50,000 охотників для турецької армії.

—«»—

Последні події у німецько-французьким спорі. Последні події в німецько-французьким спорі в справі воєнного відшкодування і заняття долини Рур Французами короткими словами дадуться зібрати в цей спосіб.

Французи спровадили в долину Рур величезну скількість полевой

сі твердо на своїм становищі визвольної боротьби, мимо тяжких знущань і досвідів, як се виказалось підчас виборів лядських у Галичині та теперішньої військової бранки.

Одначе закликую сього ми не в силі помістити в нашім часопису, знаючи хто єсть проводирем цього нового руху.

Проводирем єсть Петлюра і Левіцький. Це той сам Петлюра, котрий вже зрадив раз Україну і котрий стільки лиха накоїв нам та з усмішкою приглядався, як польська солдатська топтала тризуби з шапок Стрільців У. Г. А.; це той сам Андрій Левіцький, котрий підписував Польщі смертельні циркуграфи на знищення Української Армії.

Чоловік, котрий раз сплямив своє чоло чорною зрадою, не найде між нами більше довіря і попертя. Можливо, що сям закликом заміряє знова прислужитись нашому ворогові Польщі, тому відсилаєм Вам його назад і заявляємо, що нам наші заклики підписують галицькі проводирі, а не варшавські наймити.

Не збрукані кровю свого брата, а чисті руки і чисті серця най беруться до організації свого народу!

—«»—

Поляк про Польщу.

Одна польська газета пишучи про свій уряд і ті «славні» порядки, які існують сьогодні в Польщі, так виражаєсь про свою культурну республіку:

Чего найвенцей Польска ма?

1. Пружнякуф, жийонцих з дня на дзень.
2. Паньскіх дзядуф, вечне жебрайонцих о ялмужнен з Америки.
3. Паскажи мойжешовеґо і польскеґо визнання, чилі жидуф і хлопуф (польскіх).
4. Лаповнікуф і блягеруф.

до всего найгіршого. Задля тої темноти і наш парід терпить. В околицях, де появляться сі фанатичні бандити — всяка праця устає.

—«»—

В Рію Гранде неспокій утихає. Парід вертає до праці. Мабуть і сі політики прийшли вже до розуму.

—«»—

Міністерство рільниче видасть в короткім часі устави що до вивозу дерева з Бразилії.

Дописи.

Хвальна Редакціє «Праці»!

Просим о поміщенне сеї дописі про діяльність Товариства добродійного імени Іх Екец. Митрополита А. Шептицького.

Єще тамтого року 1922, в свято Успенія Пр. Д. М. відбулись перші загальні збори згаданого Товариства. Ціль Товариства, се діла, які ідуть з чувства християнського милосердя. В першій мірі будова і удержанне шпиталю.

До виділу увійшли тайним голосованнем: голова о. О. Ананевич, заст. п. А. Фірман; касієр п. Андрій Борщ, секр. п. Дмитро Хрунь; виділові: п. Дм. Бусько і М. Іванчишин; контрольори: п. Шафранський і Н. Білик.

До нинішнього дня вписалось членів 173. Виділ приступив зраз до будови шпиталю. Будинок помістить яких 30 хорих. Заряд шпиталю буде відданий українським Прп. СС. Служебницям. На услуги хорих єсть замешкалий в місци лікар п. Прокіп Білик. Виділ сподієсь, що з Великодними святами буде шпиталь викінчений. Щоб прийти з матеріальною помічю згаданій будові, уряджує виділ Товариства вигравку ріжних предметів (tombola). Білети на єю вигравку можна набути в ціні 1\$ за кождий у всіх наших укр. пп. вендарів в Дорізоні, М. Маллет, В. Гварані, Рошо Ройс, ва 5-ій вулиці. Олекси Переписиці і в

кпй, скарбник Стефан Бусько, контрольори Максим Шафранський і Михайло Поліщук, Бібліотекар Атанас Валігура.

Таким чином товариство наше увійшло в склад Укр. Союзу в Бразилії, яко філія, під іменем: «Шкільне Товариство ім. Т. Шевченка, філія Українського Союзу», а всяка переписка має слатись під адресою: Sociedade Escolar Tarás Schevtchenko, filial da União Ucraniana — Dorizon. До нині вписалось 59 чл., між котрими 30 давніших.

Вступ до Товариства платиться 5\$ і 1\$ місячної вкладки, з чого одна половина так зі вступу як і місячних вкладок призначена Укр. Союзові, а друга лишаєсь філії.

Огож по нинішнім обрахунку вказано, що наша філія вже має до розпорядимости в касі товариства суму 140\$500. В ту суму не вчисляється вступ під давних членів, бо ті вважаючись основателями зложили по 20\$000 на ріжні розходи Товариства, ще до сеї дати не вирівнані.

Товариство з днем 1-го лютого с. р. отворило школу, до котрої принимаєсь дітий аж до кінця с. м. з такою платнею місячною: Члени місцеві платять 3\$, позамісцеві 2\$500; не члени місцеві 4\$, позамісцеві 3\$500. Крім того не члени платять ще 1\$ шкільного вступу.

Всі нинішні постановлення вважаєсь за обовязуючі почавши від 1. січня с. р.

По упорядкованню повисших точок, товариство рішило заперенумерувати кілька часописів старокраєвих, як також і «Працю», а о. О. Ананевич, що були також присутні на тих зборах, короткою промовою заохотили всіх до згоди, праці і витривалости для добра Союзу, з чого вийде успіх певний, а Г. Бог поблагословить всяке чесне діло з добрими намірами.

Григорій Кучинський, секр.

Дорізон, 10—2—923.

З Аргентини.

Хвальна Редакціє!

Просимо ласкаво помістити отсю коротеньку допись з Азари — Місіонес.

В перших днях лютого м. р. по довгій перерві розпочалась у нас наука в українській парохіяльній школі; для на-
Человеківано вже початко-

нного відшкодування і заняття долини Рур Французами короткими словами дадуться зібрати в цей спосіб.

Французи спровадили в долину Рур величезну кількість полевой артилерії і при її допомозі панують над положенням.

Комісія відшкодувань продовжила Німеччині речинець заплата за ірипадачої дня 15-го січня рати в сумі 500 мільйонів золотих марок до дня 30-го січня.

Німці почали індустриальну війну з Французами, заперечуючи їм всякого права до копалень в залятій околиці.

Канцлер Куно заявив, що Німеччина знаходиться в безпосередній небезпеці вибуху більшовицької еволюції і він апелює до цілого віта о моральну піддержку.

Англійська федерація майнерів апятнувала французьку окупацію ко воений крок.

Російські большевики стали концентрувати війська на границі Польщі.

Американське правительтво оголошило заказ продажі амуніції до вропи.

Французька преса починає толувати відкликанне американського йська з над Рену яко протифранцузький крок.

В дістрікті Мемель, на який налили литовські націоналісти пролошено воений стан.

Це і те.

нагоди заклику до українського народу з Варшави.

На днях одержала наша редакція залик до українського народу з підписами власноручними Петлюри і А. Левіцького.

Політична еміграція В. України тровалась в Польщі біля Сетя Петлюри та розписалась ними словами, так, як се вони пвміють. Се гарний прояв і

Галицькі Українці, радієм з о, бачучи, як вони будяться. ієм і тишимось, коли бачимо, беруть собі нас за примір, бо правді ми стояли і стоїмо до-

районних о ялмуженн з Амери- кі.

3. Паскажи мойжеповеого і польського визнання, чилі жидуф і хлопуф (польських).

4. Лаповнікуф і блягеруф.

5. Збуйцуф, окрадаюних і мордуюних виходцуф з Америки.

6. Конзулюф, побераюних паскарске цени за пашпорти. (А польська позичка в Бразилії як пішла? — Прим. скл.)

7. Встренту до свих браці з Америки а милосці до їх доляруф.

8. Кандидатуф на начельніка паньства.

9. Партиї з Каїновем розмахем звальчайюних една другон.

10. Протекційних генералуф і високіх уженднікуф, рекрутуйюних сен з голібродуф, сьвіньобююф і т. д. але цешюних сен ласкон Бельведеруф.

11. Людзі геніяльних, пелних шацунку і дляторо запомняних на глуд і нендзе.

12. Лотруф пообвешаних кшижамі і ордерамі.

Ладни край! Міле сполеченство!

— « » —

Ну і щож? Може се не правда?

Та прудентопільський «Мазур» мабуть сего не читав, а хочби і читав, то взагалі в такі річи ніколи не вірить...

З Бразилії.

Пишуть часописи, що карнавал в Ріо відбувся величаво. Велике число народу брало в нім участь. Увесь час поліція удержувала пильно порядок.

— « » —

Дня 10. лютого увязнено кількох генералів, підозрілих о участь в революції в Матто Гроссо.

— « » —

В С. Катарині проявляєсь знова рух фанатиків. Минувших літ много про се писалось, а нині уважаем зайвим пояснювати. Додати потреба, що темнота здатна

дді Товариства вигравку ріжних предметів (tombola). Білети на сю вигравку можна набути в ціні 1\$ за кожний у всіх наших укр. пп. вендярів в Дорізоні, М. Маллет, В. Гварані, Рошо Ройс, ва 5-ій кол. у п. Олекси Перепилиці і в Барафеї у п. Левка Цуха.

Виділ має надію, що пп. згаданих кольоній підпруть сю акцію закупаючи численно білети на льотерію. Також проситьсся шан. Добродіїв о фанти (предмети) на сю вигравку, які можна зложити у котрого небудь з членів Виділу Товариства.

По предмети виграні мож голоситись через два тижні по вильосованню.

Памятаймо Українці, що купуючи сі білети попираємо народну інституцію найпотрібнішу.

Дмитро Хрунь, секр.

Дорізон, 7—2—923.

— « » —

Українське Т-во ім. Тараса Шевченка в Дорізоні — філія Укр. С. у Бр.

Хотяй наше тов. ім. Т. Шевченка повинно було обізватись на сам перід в справі Укр. Союзу, то однак відносини так склались, що сего на часі не мож було зробити. Нині однак подаю до загального відомо слідує:

Дня 4. с. м. відбулись збори нашого товариства, котрі мали на цілі увійти в порозумінне з тимчасовим комітетом Укр. Союзу. Між членами товариства а У. С. повстали були розбіглі пляни що до злуки по тій причині, що давні члени товариства не годились на те, щоби вступ, котрий був по 20\$000 змінити на 5\$, після статута Укр. Союзу, як також бути філією згаданого Союзу.

Сей гордійський узол, котрий був на перепоні, розв'язано нині в такий спосіб: В присутности мало що не всіх членів віддано сю справу під явне голосованне, вислідом котрого було рішення змінити вступ на 5\$ і приступити яко філія до Українського Союзу.

Відтак ухвалено розв'язати тутешній тимчасовий комітет У. Союзу, в склад котрого входили п.п. А. Фірман як голова, П. Білик секретар, Дмитро Буєско скарбник; а на місце того прийнято такий новий заряд: голова Антін Трач, заст. Дмитро Буєско, писар Гринько Кучинсь-

Хвальна Редакціє!

Просимо ласкаво помістити отсю коротеньку допись з Азари — Місіонес.

В перших днях липня м. р. по довгій перерві розпочалась у нас наука в українській парохіяльній школі для нашої дітвори. Надсподівано вже початково вписалось і учащало з винятком кількох 34 дітей до школи, а учились по рідньому писати, читати та релігії. Завдяки неутрудженій праці комісії Союзу шкільного ціла наша українська громада стала інтересуватися школою, не щадила жертв матеріальних так, що помимо тяжких часів наука в українській школі проловжилась без перерви до кінця грудня. Так шкільні діти, як і учитель по своїх трудах відпичнуть два місяці, а з днем 1. марта с. р. маємо всі надію в Бозі, що українська школа розпичне дальше свою діяльність.

Правда нашій кольонії брак відповідної салі до науки, однак і о сім свідомі одиниці памятають та нині-завтра розпичнуть або відновлювати стару, на ту ціль закуплену хату, або побільшати теперішню салю наукову. По моїй думці можнаби зробити і одно і друге, бо наша громада не належить до тих, що люблять відкладати з дня на день або нарікати на тяжкі часи. Дітей шкільних можна би начислити тут цілу сотку, а учитель дасть собі з ними раду та навчить їх думати, читати і Бога хвалити, бо в справдішнього учителя чим більше дітей, тим більша й охота в нього до праці і велика радість бачити тих маленьких людей, котрі тільки в українській школі научатася того, чого від них вимагає греко-католицька Церков і українська нація. О сім нас переконали і пояснили наш парох, Всч. о. І. Сенишин.

При сій нагоді згадаю, що колиб ми купували та продавали лишень в українським громадським склепі в Апостолес, котрий то склеп так гарно розвиваєсь, що може послужити за взірць иншим спілкам, то я певний, що користь малиб і ми самі і наша школа з сего велику. Тому горнімся всі до школи і заходім до нашої української спілки як приїдемо до Апостолес, і коли вже не купимо, то бодай подивімся та як слід розпитаємо о ціну, щоб відтак не бути того фалшивого переконання, що ось у Гішпана все дешевше та лучше!

Дм. Вишградник, уч.

Азара, 9—2—1923.

Осип Маковей

ОПРИШКИ.

(Конець.)

Але Маруся не пропала; вона небавом вернулася з ліса з одним опришком. Брен ковська прискочила до неї і почала сцену: — Моя Марусенько, моя голубонько, якже ти змарніла! Шкіра та кости...

Перед мамою Бренковською стояла сценічна дочка Маруся, присадкувата дівчача чи молодича, така кругла як мішок пшениці. Ніяке вмовлювання, що вона змарніла, не могло нікого пересвідчити, хіба сліпого. Тому то знавець театру, пан капітан здержав гру і лише спитав:

— Ви справді грали Марусю?

— Грала. Фурори робила! В Баранівці оттакий букет дістала!

— Ох, Господи! — зітхнув ватажко.

— Ну, врешті, в Баранівці все можливе! — Пане, як вам там на імя? Підпарубочий з «Гриця», диригент! Заспівайте мені «Чи сеж тая керниченька» і диригуйте так комічно, як ви се на сцені робите! Се було краще.

Схопився підпарубочий, зібрав хор біля себе, почав вимахувати палицею, декого навіть ударив, хор заспівав пісню — і всі опришки аж лягали від сміху.

Коли тут серед того співу і радости надійшов з ліса якийсь новий опришок до ватажка, щось йому шепнув — і ватажко здержав нараз увесь гамір і промовив: — Нам пора відходити. Дякую всім за приємність. На руки директора складаю двацять долярів т. е. після польського теперішнього курсу більше як сто тисяч марок. Уважайте, що ті доляри є ваші, цілого товариства, а не самого директора. Ще раз дякую! Честь!

По тих словах всі опришки зішли в низ, в недалеку дебри і там щезли. Зробилося на поляні якось неприємно тихо, так що було чути, як коні скубли траву. Вся дружина почала розмовляти шепотом так, як би на неї ішла якась несподівана і незаслужена кара. Ніхто не знав, чи краще зараз їхати далі, чи заждати, поки зовсім не розвидниться. Перемагала друга думка. Серед тої непевності лехто заснув з утоми то на возі то на траві, а бас захропив під дере-

До кількох годин немиле положення вияснилося і настало перемиря, підчас котрого всі поліцаї допитувалися дружини про опришків, як виглядають, кілько їх, куди пішли і коли. В дружину вступив дух, за те в поліцаїв впав дух. Спізнилися!

По якій годині на полянці було пусто. Відіхали артисти і артистки, відійшли поліцаї — і на поляні стало тихо як у кождім театрі по виставі. Одначе під вечір того самого дня опришки тут знову забавлялися, уже без театру. Пили на здоровле своїх вічних гостей і поліції, їли сернину, а один з товариства навіть заспівав: «Гей браття опришки, долийте до чарки!» Заспівав дуже погано. Де, де було рівнятися з Дяченком! Се було м'явканне kota в порівнянню з ревом льва.

ОГОЛОШЕННЯ.

До відома нашим учителям.

З огляду на це, що просвітною секцією У. Союзу замовлено у Відні читанки й букварі для наших шкіл з тим, щоб ввести одностайне навчання у всіх школах, звертається увагу і просить ся усіх наших педагогів, щоб вони не робили ніяких других замовлень, бо усі підручники будуть до набуття в просвітній секції Союзу. Замовлено всі читанки й буквар віденського видавництва «Земля», укладу А. Крушельницького. 8—12

Читайте і передплачуйте одинокий багатий ілюстрований двотижневник, часопис найбільше поширений між українською еміграцією в Європі й Америці

„УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ“

Орган військової еміграції земель З.У.Н.Р. Виходить 1. і 15. кожного місяця.

З нього довідаєтеся, з яким героїзмом і самовідреченням боролася

УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА АРМІЯ

за державну самостійність свого Народу та побачите унагляднені в численних ілюстраціях усі її визвольні змагання! Читайте самі і своїх дітей учіть пізнавати гордість і

УЧИТЕЛІ Й УЧИТЕЛЬКИ!
Замовте собі одинокий студенський вістник

„ПОСТУП“

Виходить що місяця та поїдує гарні оповідання, стихи, як також обширні наукові статі з різних областей знання. Передплачуйте в Бразилії виносить лиш 4\$000. Адреса: «POSTUP» — Leopold, ul. Dominikanska 11. Europa, Galicia Oriental.

Часопись для мелоді і дітей:

„Наш Приятель“

Адреса: OO. Vasyliany — Zovkva Galicia Orient. — Europa

Можна замовляти також і через Редакцію „Праці“ в Прудентополи.

PHARMACIA POPULAR

— de —
O. Santos Pacheco
Prudentopolis Parana

Великий склад дрогуерії і хемічних продуктів. Можна набути різні ліки гомеопатичні та інші ліки на різні хвороби. Ціни догідні.

Іван Сакс (РІЗНИК)

Подає отсим до відома, що купує всегда кожду скількість безрог та рогагу худобу, за які платить добрі ціни.

Prudentopolis, Praça da Matriz.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополис — Лінія Іваї

Отсим поручаю місцевим Українцям і доколичним мій sklep заосмотрений в різні річи, корони і напитки, як: мука національна і аргентинська, цукор білий і маскариньо, цукорки, риж, хміль, свічки стеаринові, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, гоубаду, оселеді в лятах, компоти, як: абакаші, песики, оріхи кокосові, сунці, фіги, амиші і інші;

НАПИТКИ КРАЄВІ — як: моретіяна без сумніву справедлива, лікери, фернет, біттер, пиво різних марок, вино натуральне і перепароване, спиритуе 40 градусів, коньяк, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЕ КУХОННЕ — рондлі, баняки варешки, лижочки, ножі з доброї стали і інші РІЛЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, як: цвяхи, фойси, рикалі, завіси, дріт колючий, дріт до цвіток, серпи, сапи, бомби металеві, а вкінці РІЖНІ ДРІВНІ РІЧІ — як: кошики, зеркала, пасти до черевиків, переп, гвоздики, галочки мушкательові, сода до мила, бікарбонат, шітки до підлоги і коней, сита, зошити, пера, олівці, таблички, раєйки, атрамент, сірка, сірники, відерка до води, згребла, школярти, і. т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і інші продукти кальонильні. ПОРУЧАЮ різнож свої виробі масарські — ковбаси, салами, смалець, солонину — а все те по приступних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважаннем

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛИ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великім шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Parana.

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

Резиденція: Prudentopolis

or Carvalho

траву. Вся дружина почала розмовляти шепотом так, як би на неї йшла якась несподівана і незаслужена кара. Ніхто не знав, чи краще зараз їхати далі, чи заждати, поки зовсім не розвидниться. Перемагала друга думка. Серед тої непевності лехто заснув з утоми то на возі то на траві, а бас захропив під деревом так само грімко, як співав; давно сердега не випив стільки що сеї ночі.

Із сього спочинку збудили всіх, крім баса, несподівані вистріли з крисів і крики! »Ренце до гури!« Сі крики лунали з ліса навкруги цілої поляни. Жінки перші підняли руки в гору і почали плакати: — »Опришки! Таки напали! А казали, що не нападуть!« Артисти, котрі більше горівки випили, трохи спізналися, але й вони попідносили руки в гору і очима блукали по лісі, шукаючи ворога, котрого не було видно за деревами та корчами.

Потім хтось свиснув і нараз на поляну вибігло з трийцять державних поліцаїв, з котрих кождий прискакував до одної особи і ставав напроти неї із штиком. »Ренце до гури!« — кричали усі як навіжені, але їх перекричав якийсь старшина, котрий грімким голосом висказував свою радість: — »Маємо їх опришків проклятих! Цілий обоз зловили! Псякреф! дивіться! вони з жінками волочаться!

— Алож пане начальнику! — відізналася перша Бреньковська. — Ми не в опришки! Ми Польки, артистки українського театру.

— Що, що? — здивувався старшина. Тепер і директор театру набрав відваги і з руками піднесеними в гору промовив:

— Я маю легітимації від усіх трьох воевідств, маю концесію, ми є театр...

— Театр тут у лісі?! — здивувався старшина ще більше. — Що ви тут робите? Покажіть легітимації! А ви покликайте пана комісаря!

Комісар поліції котрий до сього часу не виходив з ліса, надійшов з револьвером в руці, але як побачив директора Ганчаровського, скрикнув з дива: А ви що тут робите? Е, як я бачу, то тут цілий театр!

Але для певности прочитав ще легітимації, по чім утихомирив своїх поліцаїв словами: — Я знаю сих артистів і артисток. Се зовсім негравальні люде. Вони на сцені говорять по українськи, між собою по польськи, а штуки виставляють найрадше жидівські. Нам їх не треба!

Виходить 1. і 15. кождого місяця.

З нього довідається, з яким героїзмом і самовідреченням боролася

УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА АРМІЯ
за державну самостійність свого Народу та побачите унагляднені в численних ілюстраціях усі її визвольні змагання! Читайте самі і своїх дітей учіть пізнавати гордість і непобідимість свого Народу!

Передплата вносить для Бразилії річно 10\$000, піврічно 5\$000, чвертьрічно 2\$500. Адреса Редакції і Адміністрації:

„Ukrainskyj Skytalec“
Wien XVIII., Ferrogasse 31.
9—4 Austria, Europe,

Земля на продаж.

1) Продається земля 83 алькирів з гервою найліпшого гатунку, 12 кл. відлеглости від міста. Єсть много пінборів і дерева здатного до будівлі. Може бути поділене на льоти після волі купуючого.

2) Спродается 408 алькирів землі під управу найліпшої, відляглої 8 кл. від міста. При дорозі трактової котра веде з Кальмону, до Терезіни 4—5 кл. Спродается льоти по 42, 54 і 156 алькирів.

3) Спродается 300 алькирів з гервою, а 90 під управу на лінії Маггесас мунісіпюм Гуагаруава. Може бути поділене на льоти до 100 алькирів.

4) Спродается часть землі в околиці »Iratim« в горі Serra da Esperança. Та часть землі добре запевнена, менше більше 100 алькирів.

5) Спродается часть землі на кольонії Есперанса в тутешнім мунісіпюм, добре запевнена, що можна доказати документами.

Інформації у п. Йосифа Дурского (молодшого). 6—9

ЗЕМЛЯНА ПРОДАЖ.

На кольонії Жангада продається земля в трох місцях, добра під садженне — є вода, будинків нема. В однім і другім місци продається по 10 (десять алькирів). Ціна за 10 алькирів 3:000\$.

В третім місци є на продаж 23 алькирів, через сю землю переливається ріка Anta Gorda, придатна під млин — тартак.

Ближші інформації подає властитель землі: Михайло Якимів, Jangada — Paraná. Почта в місци. 6—11

НА ПРОДАЖ 4 льоти з помешканням, ПЕКАРНЯ і дім принагідний на венду. Зголошуватись до Миколи Стельмашука в Дорізоні. 1—19.

Ширіть „ПРАЦЮ“!

ПОЗІРІ УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великій шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні. Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікара Українця, перед котрим своєю мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

Резиденція: Prudentópolis

Rua Major Carvalho

BEVAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Г'вассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранансе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжі бре; ГАЗОВИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибиране насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополі в домі п. М. Козловського.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поручає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Esecurinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITYBA — Caixa Postal 180